

Ørnebregne.

1. Biologi

2. Hyppighed i fortid og nutid

Erik Buchwald,
Dansk Botanisk Forening

Naturnationalpark Gribbskov
24. november 2025

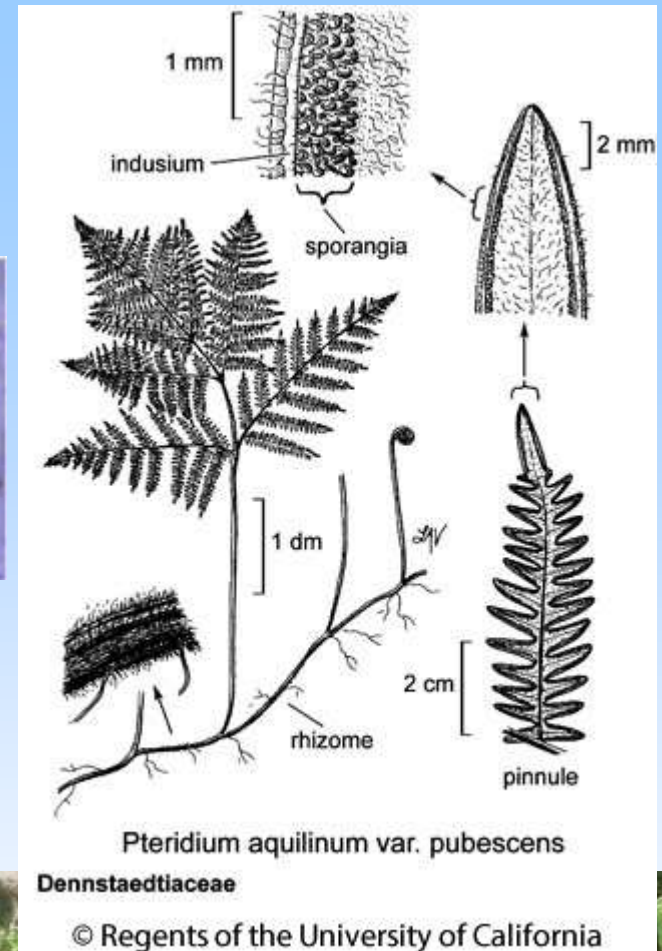
Biologi.

Breder sig med underjordiske udløbere

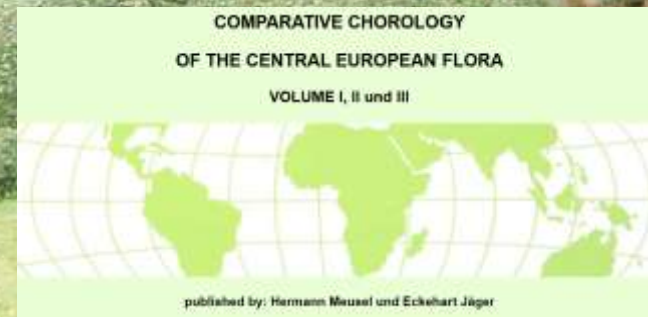
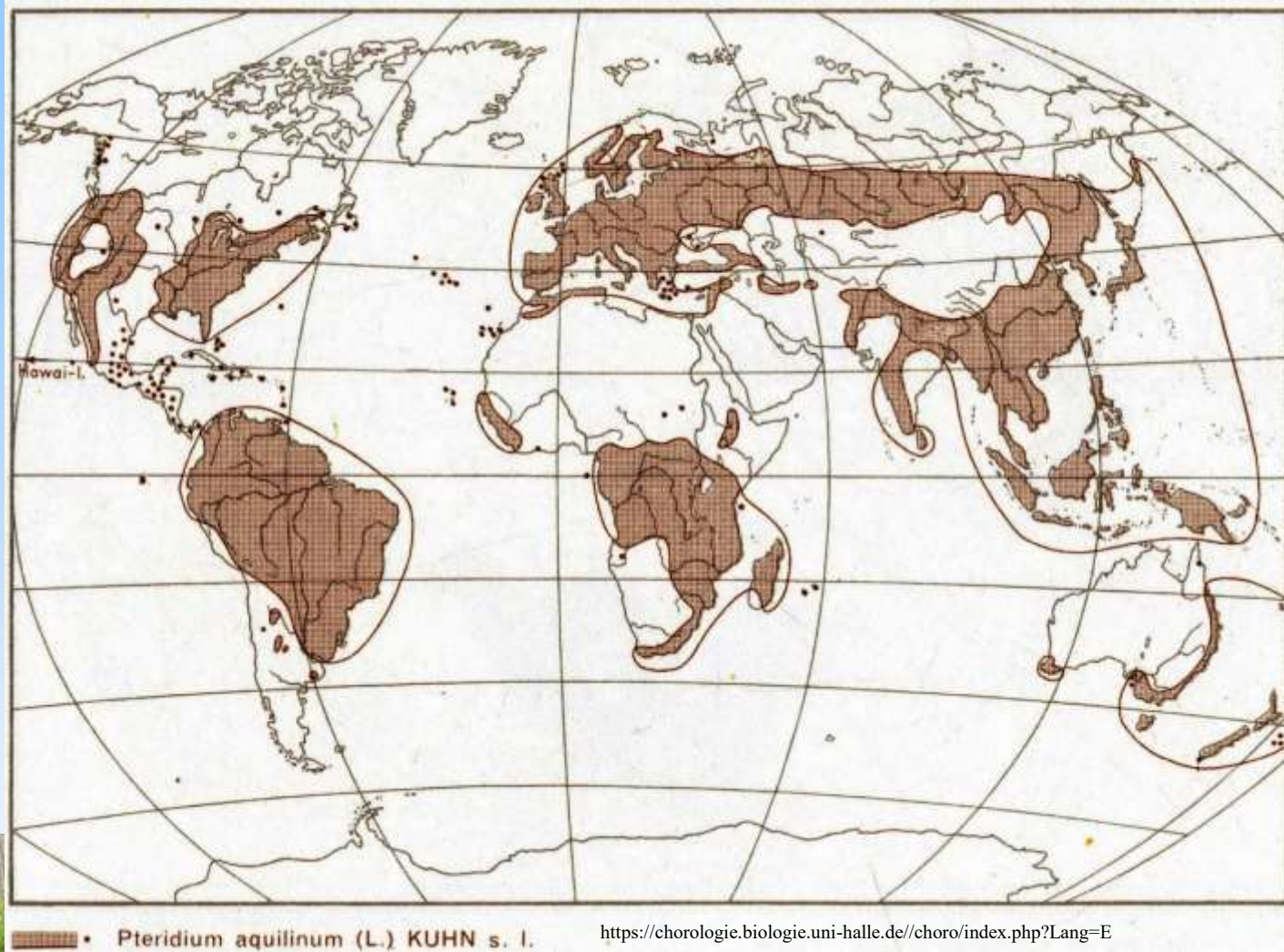
Vind-spreder sig ved sporer som kan kendes fra andre

Ædes ikke så gerne af dyr

Biologi.

Udbredt i
hele verden

Biologi.

Skaber lysninger og struktur variation i skov.

På dette sted er Danmarks højeste skovstruktur indeks målt.

<https://pub.geus.dk/da/publications/vejledning-til-geus-skovstrukturindeks-una-indeks-version-40/>

https://www.researchgate.net/publication/374509759_Flora_og_vegetation_pa_Tofte-ejendommen_I_Tofte_Skov_og_Mose_Status_2012_-_Aage_V_Jensens_Fonde_side_154-209#fullTextFileContent

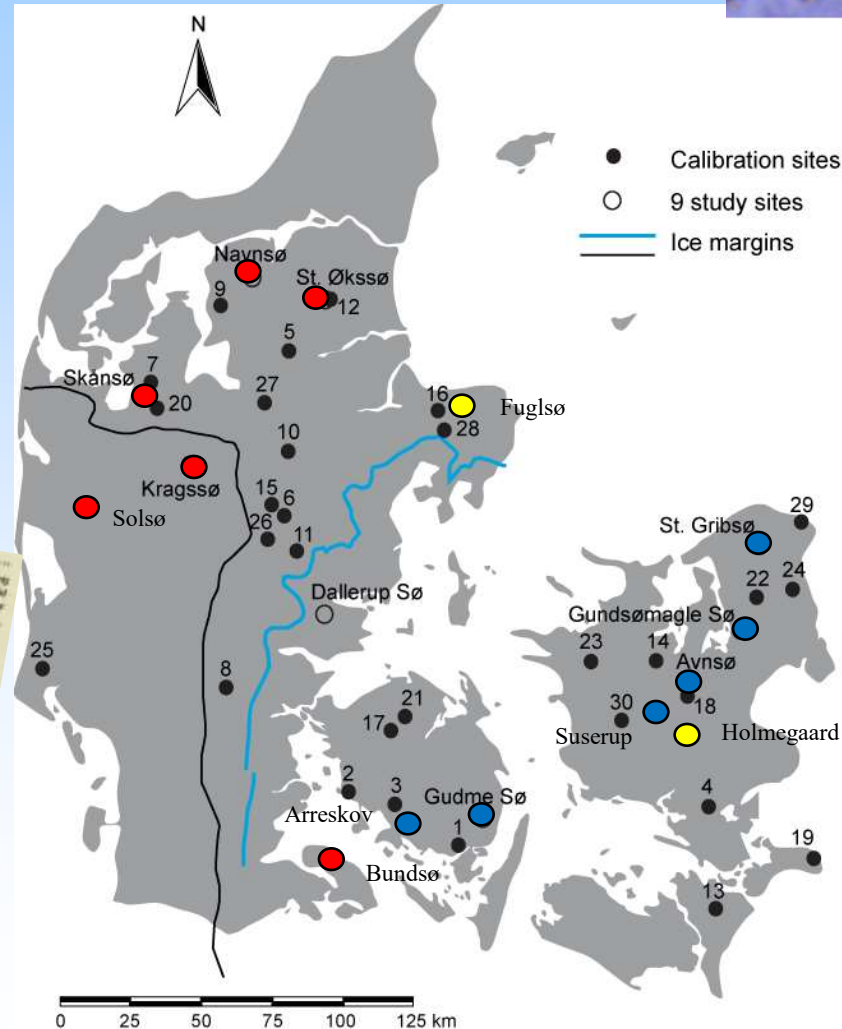
Hyppighed i fortid og nutid

Data fra pollen studier (mikro fossiler)

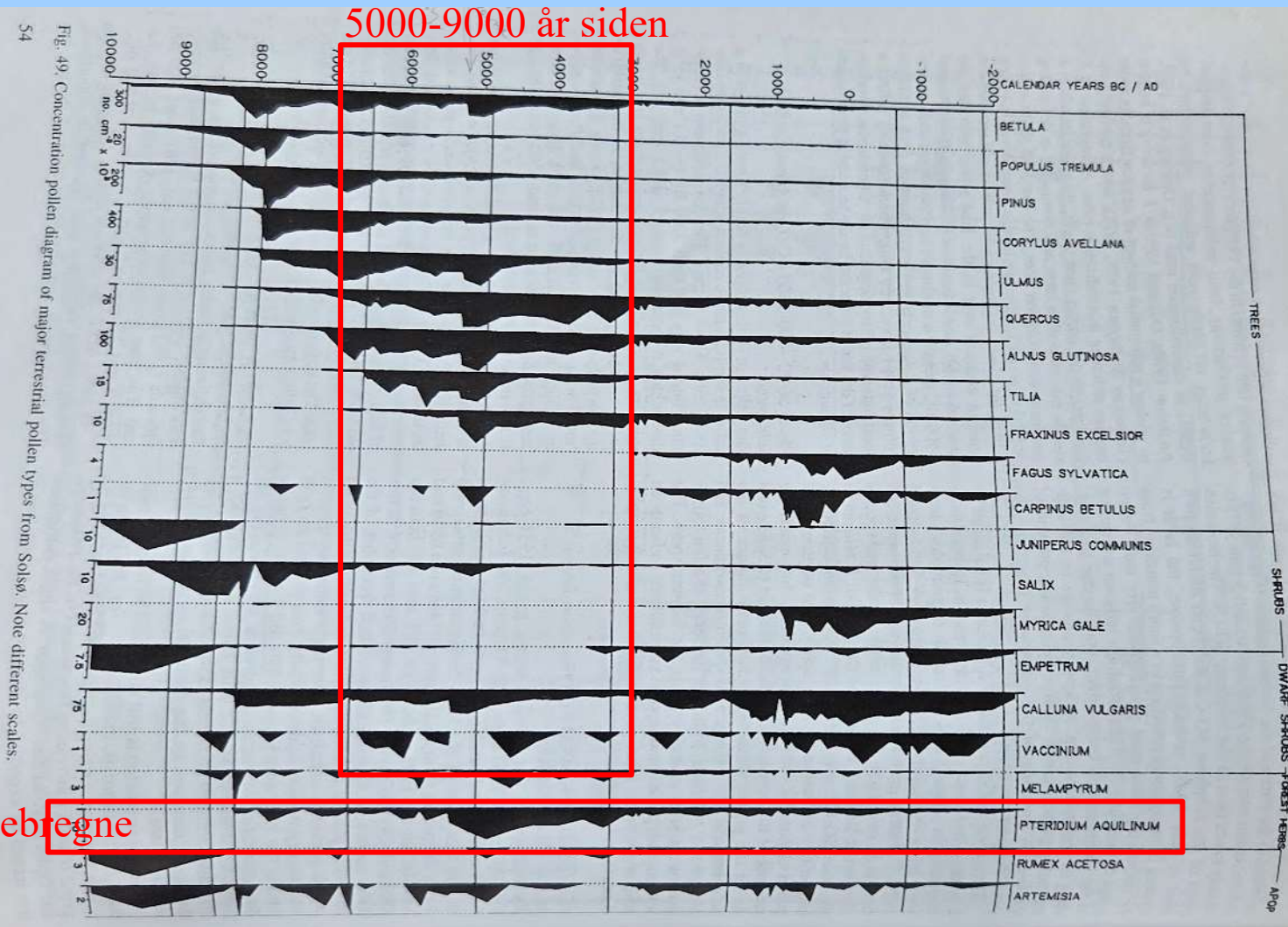

- Søer i Jylland
- Søer på Øerne
- Store moser

Der tælles også sporer af bregner.

Hyppighed i fortid og nutid

Typisk
eksempel
Solsø:

Faktor 10
flere i
urskovstiden.

Hyppighed i fortid og nutid

Hyppig for 6000-9000 år siden:

13 af 14 steder havde høj andel ørnebregne,
dvs. 0,1 til 0,9 % af alle talte pollen/sporer

Skånsø: Faktor 20 flere i urskovstiden.

Kragsø: Hyppig i urskovstiden (0,26 %) > < Nul i nyere tid

Højest i Gundsømagle Sø med 0,93 % > < Nul i nyere tid

I **Store Gribsø** 0,17 % af alle talte pollen/sporer

(Data mangler desværre fra søen fra nyere tid)

Hyppighed i fortid og nutid

Grevindens Mose, Midtsjælland:

Ørnebregne konstant i alle 12 delprøver fra urskovstiden med 45 sporer i snit $> <$ nul fundet i de nyeste 33 delprøver fra nutid til for over 1000 år siden

Eldrup, Moliniahul, Djursland:

Ørnebregne konstant i alle 20 delprøver fra urskovstiden med 20 sporer i snit $> <$ nul fundet i de nyeste 3 delprøver fra nutid til for over 100 år siden

Tofte Skov, Lille Vildmose, Jylland:

Nul sporer af ørnebregne fundet i seks nutids prøver (Aaby 2006)

https://www.researchgate.net/publication/268998748_Data_in_excel_format_for_all_Danish_plants_native_or_notFlora_Fauna_118-Buchwald_2013

Konklusion om ørnebregne

- Konstant i næsten alle prøver fra urskovstiden
- Oftest fraværende i prøver fra nutiden
- Faktor 10 til 20 gange hyppigere i urskovstiden
- Den giver struktur, variation og lysninger i skoven

Tak for opmærksomheden

Spørgsmål?

Tak til pollenforskerne Anne Birgitte Nielsen, Bent Odgaard, Peter Rasmussen, Shinya Sugita, Jane Bunting og Dick Middleton for data, modeller og programmer.

Fotos: Erik Buchwald